

418

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 13 marca 2003 r.

w sprawie szczegółowych zasad pobierania próbek środków żywienia zwierząt do badań

Na podstawie art. 44 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o środkach żywienia zwierząt (Dz. U. Nr 123, poz. 1350) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) „partii” — oznacza to określoną ilość środka żywienia zwierząt, jednolitą pod względem rodzaju i jakości, wytworzoną według tej samej receptury;
- 2) „próbce pierwotnej” — oznacza to próbkę pobraną losowo i jednorazowo z jednego miejsca partii;
- 3) „próbce ogólnej” — oznacza to próbkę otrzymaną w wyniku połączenia i wymieszania próbek pierwotnych pobranych z jednej partii;
- 4) „próbce zredukowanej” — oznacza to reprezentatywną część próbki ogólnej otrzymaną w wyniku jej podziału;
- 5) „średniej próbce laboratoryjnej” — oznacza to część próbki zredukowanej albo część próbki ogólnej.

§ 2. Próbki pierwotne pobiera się w sposób:

- 1) zapewniający uzyskanie próbek posiadających właściwości organoleptyczne i fizykochemiczne charakterystyczne dla danej partii;

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 32, poz. 305).

- 2) niepowodujący zanieczyszczenia partii, z której są pobierane;
- 3) dostosowany do postaci i rodzaju środka żywienia zwierząt oraz wielkości partii, z której są pobierane;
- 4) zapewniający możliwie taką samą masę próbek pobranych z danej partii.

§ 3. 1. Próbki pierwotne pobiera się za pomocą:

- 1) szufelki o płaskim dnie i prostopadłych ściankach bocznych;
- 2) sondy z otwieranymi okienkami lub przegrodami, której wymiary są dostosowane do charakterystyki partii i do rodzaju środka żywienia zwierząt;
- 3) mechanicznej sondy do pobierania próbek;
- 4) otwartej rurki, butelki albo próbnika, które służą do pobierania próbek środka żywienia zwierząt w stanie płynnym lub półpłynnym.

2. Próbki ogólne i zredukowane dzieli się za pomocą rozdzielaczy stożkowych lub wielokanalikowych lub przyrządów dzielących na ćwiartki (krzyżaki).

3. Narzędzia, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny:

- 1) być wykonane z materiałów niepowodujących zmian fizykochemicznych próbki;
- 2) mieć kształt i rodzaj powierzchni dostosowany do rodzaju środka żywienia zwierząt, z którego pobierane są próbki;
- 3) być osuszone i wolne od zanieczyszczeń.

§ 4. 1. Minimalna liczba pobieranych próbek pierwotnych z nieopakowanego środka żywienia zwierząt w postaci stałej wynosi:

- 1) 7 próbek pierwotnych, w przypadku partii nie większej niż 2,5 t;
- 2) pierwiastek kwadratowy z iloczynu liczby: 20 i ilości ton stanowiących partię, nie więcej jednak niż 40 próbek pierwotnych, w przypadku partii większej niż 2,5 t; jeżeli obliczona liczba próbek pierwotnych nie stanowi liczby całkowitej, to należy zaokrąglić ją do następującej po niej liczby całkowitej.

2. Minimalną liczbę opakowań lub pojemników, z których pobiera się próbki pierwotne, z opakowanego środka żywienia zwierząt w postaci stałej albo płynnej, albo półpłynnej, stanowią:

- 1) w przypadku opakowań lub pojemników większych niż kilogram albo litr:
  - a) wszystkie opakowania lub pojemniki, jeżeli partia zawiera do 4 opakowań lub pojemników,
  - b) 4 opakowania lub 4 pojemniki, jeżeli partia zawiera od 5 do 16 opakowań lub pojemników,
  - c) pierwiastek kwadratowy z liczby opakowań lub pojemników stanowiących partię, nie więcej jednak niż 20 opakowań lub pojemników, jeżeli partia zawiera ponad 16 opakowań lub pojemników; jeżeli obliczona liczba opakowań lub pojemników nie stanowi liczby całkowitej, należy zaokrąglić ją do następującej po niej liczby całkowitej;
- 2) w przypadku opakowań lub pojemników nie większych niż kilogram albo litr — 4 opakowania lub 4 pojemniki.

3. Minimalna liczba próbek pierwotnych pobieranych, w celu kontroli substancji niepożądanych lub substancji, które mogą być rozmieszczone niejednolicie, w szczególności takich jak aflatoksyny, sporysz, rącznik pospolity oraz krotalaria, z partii nieopakowanego środka żywienia zwierząt, w zależności od jej masy lub objętości, odpowiada minimalnej liczbie pobieranych próbek pierwotnych, o której mowa w ust. 1.

4. Minimalna liczba opakowań lub pojemników, z których pobiera się próbki pierwotne, w celu kontroli substancji niepożądanych lub substancji, które mogą być rozmieszczone niejednolicie, w szczególności takich jak aflatoksyny, sporysz, rącznik pospolity oraz krotalaria, wynosi:

- 1) wszystkie opakowania lub pojemniki w partii, jeżeli partia zawiera do 4 opakowań lub pojemników;
- 2) 4 opakowania lub 4 pojemniki, jeżeli partia zawiera od 5 do 16 opakowań lub pojemników;
- 3) pierwiastek kwadratowy z liczby opakowań lub pojemników stanowiących partię, nie więcej jednak niż 40 opakowań lub pojemników, jeżeli partia zawiera ponad 16 opakowań lub pojemników; jeżeli obliczona liczba opakowań lub pojemników nie stanowi liczby całkowitej, liczbę tę należy zaokrąglić do następującej po niej liczby całkowitej.

5. Liczba próbek pierwotnych pobieranych z partii w postaci bloków lub lizawek wynosi:

- 1) 1 — jeżeli partia zawiera 25 sztuk;
- 2) do 4 — jeżeli partia zawiera ponad 25 sztuk.

§ 5. 1. Próbkę z nieopakowanego środka żywienia zwierząt w postaci stałej pobiera się następująco:

- 1) partię dzieli się, teoretycznie, na takie same części, których liczba odpowiada minimalnej liczbie pobieranych próbek pierwotnych, o której mowa w § 4 ust. 1;
- 2) pobiera się nie mniej niż jedną próbkę pierwotną z każdej części, o której mowa w pkt 1.

2. Próbkę z partii przemieszczanego (załadunek lub rozładunek), nieopakowanego środka żywienia zwierząt w postaci stałej pobiera się za pomocą zainstalowanych w przewodach sond mechanicznych lub przez zanurzenie narzędzi do pobierania próbek w strumieniu środka żywienia zwierząt, z całej głębokości i szerokości tego strumienia.

3. Z partii opakowanego środka żywienia zwierząt, występującego w postaci stałej albo płynnej, albo półpłynnej, pobiera się nie mniej niż jedną próbkę pierwotną bezpośrednio z każdego opakowania lub pojemnika albo w trakcie ich opróżniania.

4. Pobieranie próbek pierwotnych z partii opakowanego płynnego albo półpłynnego jednorodnego lub możliwego do ujednorodnienia środka żywienia zwierząt obejmuje:

- 1) wymieszanie zawartości opakowania lub pojemnika, z którego będą pobierane próbki pierwotne;
- 2) pobranie próbek pierwotnych bezpośrednio z opakowania lub pojemnika albo w trakcie ich opróżniania.

5. W przypadku partii opakowanego, płynnego albo półpłynnego, nieulegającego ujednorodnieniu środka żywienia zwierząt:

- 1) próbki pierwotne pobiera się z różnych poziomów opakowania lub pojemnika lub w trakcie ich opróżniania; przy czym pierwszą frakcję odrzuca się;
- 2) całkowita objętość próbek pierwotnych nie powinna być mniejsza niż 10 l.

6. W razie pobierania próbek pierwotnych z opakowanego albo nieopakowanego środka żywienia zwierząt w celu kontroli zawartości substancji niepożądanych lub substancji, które mogą być rozmieszczone niejednolicie, w szczególności takich jak aflatoksyny, sporysz, rącznik pospolity oraz krotalaria:

- 1) partię dzieli się, teoretycznie, na określoną liczbę takich samych części, zwanych dalej „częściami partii”, odpowiadającą wymaganej minimalnej liczbie próbek ogólnych, o której mowa w § 6 ust. 2;
- 2) liczbę pobieranych próbek pierwotnych rozdziela się możliwie równo na wszystkie części partii;
- 3, próbki pierwotne pobiera się z każdej części partii;

- 4) próbki pierwotne pobrane z różnych części partii nie mogą być łączone, zaś próbki pierwotne pobrane z jednej części partii łączy się przez ich staranne wymieszanie w celu otrzymania próbki ogólnej;
- 5) masa pobranych próbek pierwotnych z jednej części partii nie powinna być mniejsza niż 4 kg.

7. W przypadku bloku lub lizawki o masie:

- 1) większej niż kilogram — próbkę pierwotną stanowi odcięta część bloku lub lizawki;
- 2) nie większej niż kilogram — próbkę pierwotną stanowi jeden blok albo jedna lizawka.

§ 6. 1. Pobrane próbki pierwotne należy połączyć i wymieszać w jedną dla każdej partii próbkę ogólną; nie dotyczy to próbek pierwotnych, o których mowa w § 5 ust. 6.

2. Minimalna liczba próbek ogólnych partii badanej w celu kontroli zawartości substancji niepożądanych lub substancji, które mogą być rozmieszczone niejednolicie, wynosi:

- 1) w przypadku nieopakowanego środka żywienia zwierząt:
  - a) 1 — jeżeli partia ma masę do 1 t,
  - b) 2 — jeżeli partia ma masę od 1 t do 10 t,
  - c) 3 — jeżeli partia ma masę od 10 t do 40 t,
  - d) 4 — jeżeli partia ma masę powyżej 40 t;
- 2) w przypadku opakowanego środka żywienia zwierząt:
  - a) 1 — jeżeli partia liczy do 16 opakowań lub pojemników,
  - b) 2 — jeżeli partia liczy od 17 do 200 opakowań lub pojemników,
  - c) 3 — jeżeli partia liczy od 201 do 800 opakowań lub pojemników,
  - d) 4 — jeżeli partia liczy powyżej 800 opakowań lub pojemników.

3. Minimalna masa lub objętość próbki ogólnej wynosi:

- 1) w przypadku partii nieopakowanego środka żywienia zwierząt występującego w postaci stałej — 4 kg;
- 2) w przypadku partii opakowanego środka żywienia zwierząt:
  - a) 4 opakowania lub 4 pojemniki, jeżeli środek żywienia zwierząt występuje w postaci stałej, płynnej albo półpłynnej, a masa lub objętość zawartości opakowania lub pojemnika jest nie większa niż kilogram albo litr,
  - b) 4 kg lub 4 l, jeżeli środek żywienia zwierząt występuje w postaci stałej, płynnej albo półpłynnej, a masa lub objętość zawartości opakowania lub pojemnika jest większa niż kilogram lub litr;
- 3) w przypadku partii środka żywienia zwierząt występującego w postaci bloków lub lizawek:
  - a) 4 bloki lub 4 lizawki, jeżeli masa bloku lub lizawki nie jest większa niż kilogram,

- b) 4 kg, jeżeli masa bloku lub lizawki jest większa niż kilogram.

§ 7. 1. Próbkę ogólną miesza się, rozdrabniając wszelkie zbrzylenia.

2. Jeżeli z zakresu badań wynika potrzeba zredukowania próbki ogólnej, to redukuje się ją w sposób pozwalający zachować jej reprezentatywność — nie mniej niż do 2 kg lub 2 l, w celu otrzymania próbki zredukowanej.

§ 8. 1. Próbkę ogólną albo próbkę zredukowaną dzieli się na nie mniej niż 3 części, o takiej samej masie, stanowiące średnie próbki laboratoryjne.

2. Masa lub objętość średniej próbki laboratoryjnej, o której mowa w ust. 1, nie powinna być mniejsza niż 500 g lub 500 ml.

3. Średnią próbkę laboratoryjną pakuje się i zabezpiecza przed zmianami jakościowymi i ilościowymi.

§ 9. 1. Opakowanie średniej próbki laboratoryjnej oraz jej zamknięcie powinny być szczelne, czyste, suche i bezwonne oraz zabezpieczać średnią próbkę laboratoryjną przed zanieczyszczeniem i zmianą jej właściwości.

2. Zamknięcie opakowania zabezpiecza się w taki sposób, aby niemożliwe było jego otwarcie bez naruszenia tego zabezpieczenia.

§ 10. 1. Opakowanie średniej próbki laboratoryjnej powinno zostać opatrzone informacją zawierającą w szczególności:

- 1) nazwę środka żywienia zwierząt, z którego utworzono średnią próbkę laboratoryjną;
- 2) wielkość partii, z której utworzono średnią próbkę laboratoryjną;
- 3) dane umożliwiające identyfikację partii, z której utworzono średnią próbkę laboratoryjną;
- 4) datę i miejsce utworzenia średniej próbki laboratoryjnej;
- 5) imię i nazwisko osoby, która utworzyła średnią próbkę laboratoryjną;
- 6) numer protokołu pobrania próbek do badań.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, powinna być umieszczona w sposób trwały, uniemożliwiający zmianę jej treści lub zniszczenie.

§ 11. Po utworzeniu średniej próbki laboratoryjnej sporządza się protokół pobrania próbek do badań, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju
Wsi z dnia 13 marca 2003 r. (poz. 418)

WZÓR

.....
(miejscowość, data)

PROTOKÓŁ Nr ..... **POBRANIA PRÓBEK DO BADAŃ**
(kolejny numer)

1. Nazwa środka żywienia zwierząt.....
2. Osoba, która pobrała próbki lub utworzyła średnią próbkę laboratoryjną.....
.....
(imię i nazwisko)
3. Osoby obecne przy pobraniu próbek lub utworzeniu średniej próbki laboratoryjnej: .....
.....
(imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe)
4. Zleceniodawca .....
(nazwa, adres)
5. Dane dotyczące miejsca i czasu pobrania próbek pierwotnych .....
(nazwa i adres jednostki)
.....
(rodzaj i numer środka transportu / numer, nazwa magazynu)
.....
(data) ..... (godzina)
6. Producent .....
(nazwa producenta, adres)
7. Sprzedawca * .....
(nazwa sprzedawcy, adres)
8. Odbiorca* .....
(nazwa odbiorcy, adres)
9. Wielkość partii .....
10. Data produkcji partii .....
11. Dane identyfikacyjne partii.....
(numer identyfikacyjny, numer partii, oznaczenie kodowe)
12. Przeznaczenie środka żywienia zwierząt*.....
13. Deklarowana jakość *.....
(norma, przepis lub deklaracja producenta)
14. Sposób składowania / transportu * i rodzaj opakowania.....
.....
15. Stan ogólny partii.....
.....
16. Wskazania dotyczące rodzaju badań .....
17. Sposób pobierania próbek pierwotnych.....
.....
18. Opis warunków mogących mieć wpływ na pobieranie próbek pierwotnych lub utworzenie średniej próbki laboratoryjnej.....

* Niepotrzebne skreślić.

.....
.....
19. Jednostkowa masa średniej próbki laboratoryjnej.....

20. Rodzaj opakowania .....
(np. butelka, słoik, torebka papierowa, foliowa, opakowanie sterylne)

21. Sposób zabezpieczenia średniej próbki laboratoryjnej.....
.....
(np. plomba, banderola, pieczęć)

22. Wskazania dotyczące sposobu transportu i przechowywania średniej próbki laboratoryjnej
.....

23. Średnią próbkę laboratoryjną przekazano wraz z protokołem
.....
(imię i nazwisko, stanowisko służbowe)
.....

24. Do protokołu wniesiono następujące uwagi / nie wniesiono uwag*
.....
.....
.....

Podpisy osób obecnych przy
pobraniu próbek lub utworzeniu średniej próbki
laboratoryjnej

.....
.....

Podpis osoby, która pobrała
próbki lub utworzyła średnią
próbkę laboratoryjną

.....

Potwierdzenie odbioru

średniej próbki laboratoryjnej i protokołu

.....
(podpis)